

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרנוניים
מועד הבחינה: חורף תשס"ב, 2002
מספר השאלה: 186, 035302
דף נוסחאות ל-4 ול-5 ייחידות לימוד
נספח:

מתמטיקה

3 ייחידות לימוד מתון 4 ייחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שלוש שעות.
- ב. מבנה השאלה ופתח הערכה: בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון – הנדסת המישר, אלגברה – $(16 \times 3) \times 3$ – 50 נקודות
פרק שני – חשבון דיפרנציאלי וrintegrali, טריגונומטריה, הסתברות – $(16 \times 3) \times 3$ – 50 נקודות
וסטטיסטיקה – סה"כ – 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש:
1. מחשבון לא גרפי. אין להשתמש באפשרויות התכונות במחשבון הניתן לתכנות.
  2. דפי נוסחאות (מצורפים).
- ד. הוראות מיוחדות:
1. אל תעתק את השאלה; סמן את מספירה בלבד.
  2. התחל כל שאלה בעמוד חדש. רשום במחברת את שלבי הפתרון, גפ כאשר החישובים מתבצעים בעוזרת מחשבון.
  3. הסבר את כל פעולותיך, כולל חישובים, בפירוט ובצורה ברורה ומסודרת. חוסר פירוט עלול לגרום לפסילת הבחינה או לפגיעה בזכין.
  4. טיווח יש לרשום רק במחברת הבחינה או בדף שקיבלת מהמשגיחים. שימוש בטיווח אחרת עלול לגרום לפסילת הבחינה.

הנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכונות לנבחנות לנבחנים אחד.

בהצלחה!

השאלות

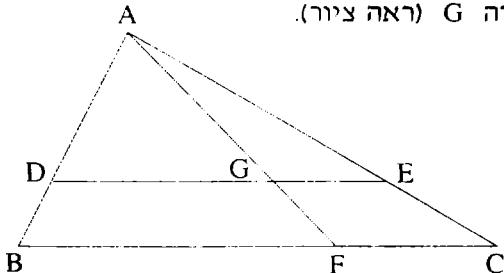
פרק ראשון – הנדסת המישור, אלגברה (50 נקודות)

פתרונות שלוש מהשאלות 1-4 (לכל שאלה – $\frac{2}{3}$ נקודות).

הנדסת המישור

1. במשולש ABC הקטע DE מקביל לצלע BC.

הקטע AF חותך את הקטע DE בנקודה G (ראה ציור).

א. הוכח: $BF \cdot GE = DG \cdot FC$

ב. נתון: $4 \text{ ס"מ} = DG$

$2 \text{ ס"מ} = GE$

$9 \text{ ס"מ} = BC$

. חשב את היחס בין שטח הטרפז BDGF לבין שטח הטרפז FGEC

אלגברה

2. נתון מעגל $R^2 = (y - 3)^2 + (x - 2)^2$, שמרכזו בנקודה E.

המעגל עובר דרך ראשית הצירים O, וחותך את ציר ה- y בנקודה נוספת נספת A,

ואת ציר ה- x בנקודה נוספת נספת B.

. AOBC הוא מלבן. חשב את שטח המשולש CEB.

3. נתון כי הסדרה $a_1, a_2, a_3, a_4, \dots, a_{15}$ היא סדרה חשבונית,

והסדרה $a_3, a_4, \dots, a_{15}$ היא סדרה הנדסית.

. מצא את ההפרש של הסדרה החשבונית.

4. א. הוכח באינדוקציה או בדרך אחרת כי לכל n טבאי מתקיים:

$$1^3 + 2^3 + 3^3 + \dots + n^3 = \frac{1}{4} n^2 (n+1)^2$$

ב. חשב את הסכום:

פרק שני – חישובו דיפרנציאלי וaintגרלי, טריגונומטריה, הסתברות וסטטיסטיקה (50 נקודות)

פתרונות שלוש מהשאלות 5-10 (לכל שאלה – $\frac{2}{3}$ נקודות).

חישובו דיפרנציאלי וaintגרלי, טריגונומטריה

5. נתונה הפונקציה: $f(x) = \frac{1}{x + ax^2}$

שיעור הפונקציה בנקודה $x = 0$ הוא .

א. חשב את a .

ב. מצא את תחום ההגדרה של הפונקציה.

ג. מצא את תחומי העלייה ואת תחומי הירידה של הפונקציה.

ד. סרטט סקיצה של גраф הפונקציה.

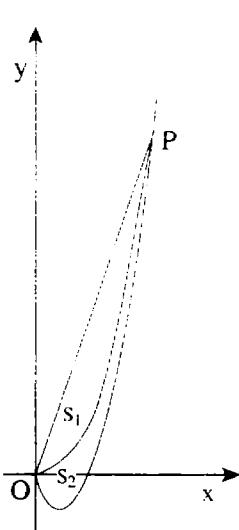
6. כאשר רכבת נוסעת במהירות של x קמ"ש, העלות (ב שקליםים)

של שעת נסעה אחת היא: $32 + \frac{x^3}{4000}$

א. הרכבת נסעה 200 ק"מ במהירות של x קמ"ש. בטא באמצעות x כמה זמן (בשעות) נסעה הרכבת.

ב. מה צריך להיות הערך של המהירות x , כדי שעלות הפעלה של הרכבת בזמן

הזמן שהוא נסעה תהיה מינימלית?

7. נתונים הגרפים של שתי פונקציות: $f(x) = 2x^2 - 3x$

$$g(x) = \frac{1}{3}x^3$$

הגרפים נפגשים בראשית הצירים O ובנקודה P (ראה ציור).

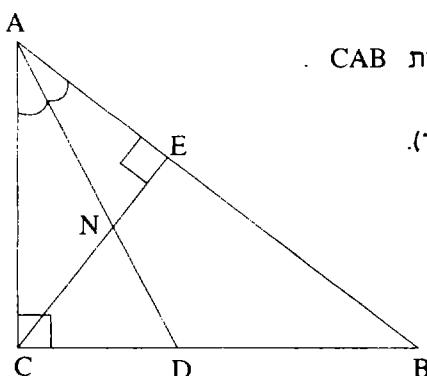
S₁ הוא השטח המוגבל על ידי גוף הפונקציה g(x)

ועל-ידי הישר OP.

S₂ הוא השטח המוגבל על ידי הגוף הגרפי של הפונקציה f(x) ו- g(x).

$$\text{חסוב את היחס } \frac{S_1}{S_2}$$

8. במשולש ישר-זווית ABC ($\angle C = 90^\circ$)

CAB הוא גובה ליתר, ו- AD חוצה את הזווית CAB

ו- AD נחתכים בנקודה N (ראה ציור).

נתון: 18 ס"מ = AC ,

$$\angle CAB = 50^\circ$$

א. מצא את אורך הקטע AE .

ב. מצא את אורך הקטע ND .

הסתברות וסטטיסטיקה

9. הציונים ב מבחון כניסה לחוג מחשבים מתפלגים נורמלית.
- הציון הממוצע ב מבחון הוא 53 ו סטיית התקן היא 11.5 .
- מספר הנבחנים ב מבחון הוא 4500 .
- א. כמה נבחנים (בערך) קיבלו ציון גובה מ- 65 ?
- ב. 900 נבחנים עברו בהצלחה את מבחון הכניסה. מה היה ציון המעבר?
- (בתשובתך דיקק עד ספירה אחת אחרי הנקודה העשרונית).
10. ידוע שאם בוחרים באקראי 3 מכוניות מכלל המכוניות בארץ מסויימת, ההסתברות שבכל אחת מ- 3 המכוניות יש מזגן היא 0.027 .
- בוחרים באקראי 7 מכוניות. מהי ההסתברות של לפחות במכונית אחת יש מזגן?

בְּחִילָח !

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

נוסחאות מתמטיקת

4-5 ייחדות לימוד (חחל מקיז תש"נ)

אלגברה

$$a^n - b^n = (a-b)(a^{n-1} + a^{n-2}b + \dots + a^{n-3}b^2 + \dots + b^{n-1})$$

פירוק לגורמים

$$(a+b)^n = a^n + \binom{n}{1} a^{n-1} \cdot b + \dots + \binom{n}{k} a^{n-k} \cdot b^k + \dots + b^n$$

בינום ניוטון

$$\binom{n}{k} = \frac{n!}{k!(n-k)!}$$

$$x_1 + x_2 = -\frac{b}{a}$$

$$x_1 \cdot x_2 = \frac{c}{a}$$

$$x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$$

(x_1, x_2) שורשי המשווה ריבועית.

נוסחאות ויטיה

סדרות

סדרה הנדסית	סדרה חשבונית	
$a_n = a_1 q^{n-1}$	$a_n = a_1 + (n-1)d$	האיבר ה- n -י :
$S_n = \frac{a_1(q^n - 1)}{q - 1}$	$S_n = \frac{n}{2} [2a_1 + (n-1)d]$	הסכום:

$$z = a + bi = r(\cos\theta + i\sin\theta)$$

מספרים מרוכבים

$$z_1 z_2 = r_1 r_2 [\cos(\theta_1 + \theta_2) + i\sin(\theta_1 + \theta_2)]$$

מכפלת בהצגה קוטבית:

$$(\cos\theta + i\sin\theta)^n = \cos n\theta + i\sin n\theta$$

משפט דה-מואבר:

$$z_k = \sqrt[n]{r} \left[\cos\left(\frac{\alpha}{n} + \frac{2\pi k}{n}\right) + i\sin\left(\frac{\alpha}{n} + \frac{2\pi k}{n}\right) \right] \quad z^n = r(\cos\alpha + i\sin\alpha)$$

$$k = 0, 1, \dots, n-1$$

קומבינטוריקה

מספר התמורות של n עצמים (בלי חזרות):

מספר התמורות של n עצמים כسمותוכם יש $n_1, n_2, \dots, n_k$ עצמים שווים ביחידות:

$$p_n = \frac{n!}{n_1! \cdot n_2! \cdots n_k!}$$

מספר החליפות של k מתוך n עצמים (בלי חזרות):

מספר הצירופים של k מתוך n עצמים (בלי חזרות):

וקטורים

$$\begin{aligned} \mathbf{x} &= \mathbf{a} + t(\mathbf{b} - \mathbf{a}) + s(\mathbf{c} - \mathbf{a}) & : \mathbf{z} = \overrightarrow{OC}, \mathbf{b} = \overrightarrow{OB}, \mathbf{a} = \overrightarrow{OA} \\ (\mathbf{x}, \mathbf{y}) &= \mathbf{x} \cdot \mathbf{y} = x_1 y_1 + x_2 y_2 + x_3 y_3 = |\mathbf{x}| |\mathbf{y}| \cos \alpha & \text{מכפלת סקלרית:} \\ \mathbf{x} \cdot \mathbf{y} &= 0 & \text{ניצבות:} \\ |\mathbf{x}| &= \sqrt{\mathbf{x} \cdot \mathbf{x}} = \sqrt{x_1^2 + x_2^2 + x_3^2} & \text{אורך של וקטור:} \end{aligned}$$

$$\frac{|\mathbf{a} \cdot \mathbf{z} + c|}{|\mathbf{a}|} \quad \text{מרחק בין } (\mathbf{z}_1, \mathbf{z}_2, \mathbf{z}_3) \text{ למישור } \mathbf{a} \cdot \mathbf{x} + c = 0$$

$$\sin \beta = \frac{|\mathbf{a} \cdot \mathbf{b}|}{|\mathbf{a}| \cdot |\mathbf{b}|} \quad \text{זווית בין המשר } \mathbf{a} + \mathbf{b} \text{ למישור } \mathbf{a} + \mathbf{c} = 0 \cdot \mathbf{a} \cdot \mathbf{b}$$

$$\cos \alpha = \frac{|\mathbf{a} \cdot \mathbf{b}|}{|\mathbf{a}| \cdot |\mathbf{b}|} \quad \text{זווית בין חמשוריים } 0 \cdot \mathbf{a} + \mathbf{c} = 0 \cdot \mathbf{b} \cdot \mathbf{a}$$

$$a^{\log_a x} = \log_a(a^x) = x \quad \log_a x = \frac{\log_b x}{\log_b a} \quad \text{חוקות לוגריתמים}$$

טריגונומטריה

זהויות

$$\sin(\alpha \pm \beta) = \sin \alpha \cos \beta \pm \cos \alpha \sin \beta \quad \cos(\alpha \pm \beta) = \cos \alpha \cos \beta \mp \sin \alpha \sin \beta$$

$$\operatorname{tg}(\alpha \pm \beta) = \frac{\operatorname{tg} \alpha \pm \operatorname{tg} \beta}{1 \mp \operatorname{tg} \alpha \operatorname{tg} \beta}$$

$$\operatorname{tg} \frac{\alpha}{2} = \frac{\sin \alpha}{1 + \cos \alpha}$$

$$\sin \frac{\alpha}{2} = \pm \sqrt{\frac{1 - \cos \alpha}{2}}$$

$$\cos \frac{\alpha}{2} = \pm \sqrt{\frac{1 + \cos \alpha}{2}}$$

$$\sin \alpha + \sin \beta = 2 \sin \frac{\alpha + \beta}{2} \cos \frac{\alpha - \beta}{2}$$

$$\cos \alpha + \cos \beta = 2 \cos \frac{\alpha + \beta}{2} \cos \frac{\alpha - \beta}{2}$$

$$\sin \alpha - \sin \beta = 2 \sin \frac{\alpha - \beta}{2} \cos \frac{\alpha + \beta}{2}$$

$$\cos \alpha - \cos \beta = -2 \sin \frac{\alpha + \beta}{2} \sin \frac{\alpha - \beta}{2}$$

$$c^2 = a^2 + b^2 - 2ab \cos \gamma \quad \text{משפט חקוטינוס:}$$

$$\frac{a}{\sin \alpha} = 2R \quad \text{משפט היסינוס:}$$

$$\frac{1}{2} r^2 \alpha \quad \text{שטח גורה:}$$

$$r \alpha \quad \text{אורך קשת של } \alpha \text{ רדייאנים:}$$

תנדת חמרח

$$V = \frac{4}{3} \pi R^3 \quad \text{נפח כדור:} \quad V = \frac{B \cdot h}{3} \quad \text{נפח חרוט ופירמידה (B - שטח הבסיס):}$$

$$P = 4\pi R^2 \quad \text{שטח פנים של כדור:} \quad M = \pi R^2 \quad \text{שטח מעטפת חרוט:}$$

אנליזה (חשבון דיפרנציאלי ואינטגרלי)

$$(uv)' = u'v + uv' \quad (x^n)' = nx^{n-1} \quad \sin' x = \cos x \quad \operatorname{arc sin}' x = \frac{1}{\sqrt{1-x^2}}$$

$$\left(\frac{u}{v}\right)' = \frac{vu' - v'u}{v^2} \quad (a^x)' = a^x \ln a \quad \cos' x = -\sin x \quad \operatorname{arc cos}' x = \frac{-1}{\sqrt{1-x^2}}$$

$$f'(x) = v'(u) \cdot u'(x) \quad \log_a' x = \frac{1}{x \ln a} \quad \operatorname{tg}' x = \frac{1}{\cos^2 x} \quad \operatorname{arc tg}' x = \frac{1}{1+x^2}$$

$$\text{כלל השארשת:}$$

$$\int f(ax+b) dx = \frac{1}{a} F(ax+b) + C$$

אינטגרלים

$$\int_a^b f(x) dx = \frac{h}{2} [f(a) + 2f(x_1) + \dots + 2f(x_{n-1}) + f(b)]$$

כלל הטרפז:

$$f(-x) = -f(x) \quad \text{פונקציה איזומית:}$$

$$f(x) = f(-x)$$

פונקציה זוגית:

$$\cup \quad \text{פונקציה קמורה:}$$

נקודות פיתול: נקודות מעבר בין קמירות לקעירות

פונקציות

סטטיסטיקה וחסתברות

$$S = \sqrt{\frac{(x_1 - \bar{x})^2 f_1 + (x_2 - \bar{x})^2 f_2 + \dots + (x_n - \bar{x})^2 f_n}{N}}$$

סטיית תקן:

$x_1, x_2, \dots, x_n$ השכיחויות של f_n, f_2, f_1

$$f_1 + f_2 + \dots + f_n = N \quad \bar{x} \text{ ממוצע הנתונים:}$$

נוסחת ברנולי: ההסתברות $\leq k$ הצלחות $\geq n$ נסיעות בהסתפלגות ביןומית עם הסתברות p :

$$p_n(k) = \binom{n}{k} p^k (1-p)^{n-k}$$

לוח של התפלגות נורמלית (0,1) מצטברת

u	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0.0	0.500	504	508	512	516	520	524	528	532	536
0.1	0.540	544	548	552	556	560	564	568	571	575
0.2	0.579	583	587	591	595	599	603	606	610	614
0.3	0.618	622	625	629	633	637	641	644	648	652
0.4	0.655	659	663	666	670	674	677	681	684	688
0.5	0.692	695	699	702	705	709	712	716	719	722
0.6	0.726	729	732	736	739	742	745	749	752	755
0.7	0.758	761	764	767	770	773	776	779	782	787
0.8	0.788	791	794	797	800	802	805	809	811	813
0.9	0.816	819	821	824	826	829	832	834	837	839
1.0	0.841	844	846	848	851	853	855	858	860	862
1.1	0.864	866	869	871	873	875	877	879	881	883
1.2	0.885	887	889	891	893	894	896	898	900	902
1.3	0.903	905	907	908	910	911	913	915	916	918
1.4	0.919	921	922	924	925	926	928	929	931	932
1.5	0.933	935	936	937	938	939	941	942	943	944
1.6	0.945	946	947	948	9495	9505	9515	9525	9535	9545
1.7	0.9554	9564	9573	9582	9591	9599	9608	9616	9625	9633
1.8	0.9641	9650	9656	9664	9671	9678	9686	9693	9699	9706
1.9	0.9713	9719	9726	9732	9738	9744	9750	9756	9762	9767
2.0	0.9773	9778	9783	9788	9793	9798	9803	9808	9812	9817
2.1	0.9821	9826	9830	9834	9838	9842	9846	9850	9854	9857
2.2	0.9861	9865	9868	9871	9875	9878	9881	9884	9887	9890
2.3	0.9893	9896	9898	9901	9904	9906	9909	9911	9913	9916
2.4	0.9918	9920	9922	9925	9927	9929	9931	9932	9934	9936
2.5	0.9938	9940	9941	9943	9945	9946	9948	9949	9951	9952
2.6	0.9954	9955	9956	9957	9959	9960	9961	9962	9963	9964
2.7	0.9965	9966	9967	9968	9969	9970	9971	9972	9973	9974
2.8	0.9974	9975	9976	9977	9977	9978	9979	9979	9980	9981
2.9	0.9981	9982	9983	9983	9984	9984	9985	9985	9986	9986
3.0	0.9987	9987	9987	9988	9988	9989	9989	9989	9990	9990

הנדסה אנליטית

קו ישר

$$y - y_1 = m(x - x_1) \quad \text{משוואת ישר דרין } (x_1, y_1) \text{ ששיפועו } m :$$

$$\operatorname{tg}\alpha = \left| \frac{m_1 - m_2}{1 + m_1 m_2} \right| \quad : y = m_2 x + n_2, \quad y = m_1 x + n_1 \quad \text{נוסחה לזוויות } \alpha \text{ שבין הישרים}$$

$$m_1 \cdot m_2 = -1 \quad : y = m_2 x + n_2, \quad y = m_1 x + n_1 \quad \text{ניצבות הישרים}$$

$$d = \pm \frac{Ax_0 + By_0 + C}{\sqrt{A^2 + B^2}} \quad : Ax + By + C = 0 \quad \text{מרחק הנקודה } (x_0, y_0) \text{ מהישר}$$

$$\left(\frac{kx_1 + kx_2}{k+1}, \frac{ky_1 + ky_2}{k+1} \right) \quad : (A(x_1, y_1); B(x_2, y_2)) \text{ ביחס } k : \text{ נקודה המחלקת את הקטע } AB \text{ ביחס } k$$

מעגל

$$\text{משוואת המשיק למעגל} \quad : (x_0, y_0) \text{ בנקודות } (x - a)^2 + (y - b)^2 = R^2$$

$$(x_0 - a) \cdot (x - a) + (y_0 - b) \cdot (y - b) = R^2$$

$$: \frac{x^2}{a^2} - \frac{y^2}{b^2} = 1 \quad \text{היפרבולה}$$

$$y = \pm \frac{b}{a} x$$

האסימפטוטות:

$$c = \sqrt{a^2 + b^2}$$

מרחק המוקד מהראשית:

$$\frac{xx_0}{a^2} - \frac{yy_0}{b^2} = 1$$

משיק להיפרbole בנקודה (x_0, y_0) :

$$n^2 = m^2 a^2 - b^2$$

התנאי שהישר $y = mx + n$ ישיק להיפרbole:

פרבולה $: y^2 = 2px$

$$yy_0 = p(x + x_0)$$

משיק לפרבולה בנקודה (x_0, y_0) :

$$n = \frac{p}{2m}$$

התנאי שהישר $y = mx + n$ ישיק לפרבולה: